

September 2023 | LV

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- HR
- IT
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

REDAKTORA SLEJA

Redakcijas sleja

Cienījamie lasītāji!

Esiet sveicināti pēc vasaras atvaļinājuma!

Patiesi ceru, ka to izbaudījāt, atpūtāties un esat uzkrājuši enerģiju turpmākajiem rosīgajiem mēnešiem. Tā kā Eiropas Savienībai šis ir izšķirošs laiks, kad svarīgiem nolīgumiem un tiesību aktiem jābūt gataviem, pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanu kampaņa uzņem gaitu, EESK ir apņēmusies risināt neatliekamus jautājumus pilsoniskās sabiedrības darba kārtībā.

Pēc vasaras, ko raksturo nepieredzēti karstuma viļņi, postoši dabas ugunsgrēki un plūdi Eiropas Savienībā, ir skaidri redzams, ka steidzama rīcība ir ārkārtīgi svarīga. Eiropai ir ļoti vajadzīgs visaptverošs rīcības plāns ūdens resursu jomā. EESK strādā pie transversāla atzinuma, kurā ir runa par pienācīga finansējuma sagādāšanu ūdens resursiem, infrastruktūrai un stratēģijai, tādējādi nodrošinot visiem pieejamu dzeramo ūdeni. Tāpat kā zaļais kurss ir kļuvis par sinonīmu ES apņēmībai rīkoties klimata politikas jomā, gaidāmā zilā kursa mērķim jābūt no jauna definēt globālo etalonu ilgtspējīgai ūdens resursu apsaimniekošanai.

Interesanti, ka pirms vairāk nekā desmit gadiem ES iedzīvotāji aicināja atjaunināt ES noteikumus par dzeramo ūdeni. Eiropas pilsoņu iniciatīvas (EPI) potenciāls joprojām nav izmantots, un mums kopā ir jāuzlabo spēja reaģēt uz iedzīvotāju vajadzībām. Tāpēc EESK septembra plenārsesijā uzklausīsim Eiropas pilsoņu iniciatīvas “Fur Free Europe” (Eiropa bez kažokādām) organizatorus. Minētajai iniciatīvai ir 1,5 miljoni atbalstītāju visā ES. Plenārsēdē apspriedīsim arī mērķtiecīgu ES budžeta pārskatīšanu, ko ir skārusi negaidīta krīze, kura prasa ātru un efektīvu pielāgošanos, lai īstenotu jaunās steidzamās prioritātes.

Turpinot pārstāvēt pilsoniskās sabiedrības viedokli, manā politiskajā manifestā paustajām saistībām, proti, palielināt jauniešu līdzdalību, joprojām ir centrāla nozīme. Jūlijā EESK ir kļuvusi par pirmo ES iestādi, kas īsteno ES jauniešu testu. Tas ir nozīmīgs pavērsiens, kurš izceļ manu apņēmību. Vēlos pateikties visiem EESK locekļiem par atbalstu šā svarīgā lēmuma pieņemšanā. Turpinot darbu, tagad veidojam EESK Jauniešu grupu un atlasām atzinumus ES jauniešu testa sākotnējai kārtai.

Turpmākajos mēnešos tiks stiprinātas arī saiknes ar pilsonisko sabiedrību ārpus mūsu robežām, it īpaši ar ES kandidātvalstīm. EESK divkāršojusi centienus attiecību veidošanai ar ES kandidātvalstīm, lai tās varētu iesaistīt mūsu ikdienas darbā. Mūsu nesenajā plenārsesijā tika atkārtoti apstiprināta šī apņemšanās, un daudzsološs ir gaidāmais Rietumbalkānu pilsoniskās sabiedrības forums, kas norisināsies Salonikos – tajā pašā pilsētā, kurā pirms divdesmit gadiem tika apliecināta Eiropas perspektīva Rietumbalkāniem.

Tajā pašā laikā mēs gatavojamies lielākajam demokrātiskajam notikumam Eiropas Savienībā – Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2024. gada jūnijā. Šajā sakarā vēlos vērst uzmanību uz iniciatīvu "EurHope" un tiešsaistes apspriešanos, kas pirms vēlēšanām ļaus izveidot jaunatnes programmu. Lai veidotu demokrātijas noturību un Eiropas nākotni, ir vajadzīgs pilsoniskās sabiedrības atbalsts Eiropas iedzīvotāju, it sevišķi jauniešu, viedokļu apkopošanā.

Oliver Röpke

EESK priekšsēdētājs

TURPM?KIE NOTIKUMI

2023. gada 25. septembrī

ES Bioproduktu diena – ES bioloģiskās ražošanas balvu ceremonija 2023

2023. gada 30. septembrī

EESK 14. balva pilsoniskajai sabiedrībai — pieteikumu iesniegšanas termiņš

2023. gada 25. un 26. oktobrī Briselē

EESK plenārsesija

RUN?SIM BEZ APLINKIEM!

Kritiski svarīgās izejvielas jau kādu laiku ir bijušas Eiropas publisko debašu priekšplānā. Kad Covid un pārvietošanās ierobežojumu dēļ tika traucētas starptautiskās piegādes ķēdes, ES rūpniecība un politikas veidotāji nonāca pie atziņas, ka ir jānodrošina Eiropas kritiski svarīgo izejvielu piegādes drošība, lai īstenotu pāreju uz bezoglekļa ekonomiku.

Tā kā ES likumdevēji gatavojas apspriest un analizēt Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu aktu, ziņotājs **Maurizio Mensi** un līdzziņotājs **Michal Pinter**, kas izstrādā EESK atzinumu par minēto leģislatīvo priekšlikumu, stāsta, kas jādara, lai panāktu, ka šāds akts tiešām ir lietderīgs Eiropas rūpniecībai.

KRITISKI SVAR?GO IZEJVIELU AKTS: IZEJVIELA, KAS NAV KRITISKI SVAR?GA ŠODIEN, T?DA VAR?TU B?T R?T

Sagatavojis Maurizio Mensi un Michal Pinter

Kritiski svarīgo izejvielu sarakstam arī turpmāk jābūt elastīgam, un tas jāpārskata ik pēc diviem gadiem, lai neatpaliktu no tehnoloģiskajām un stratēģiskajām norisēm.

Kritiski svarīgo izejvielu trūkumu Eiropā var novērst tikai ar drosmīgu, visaptverošu ES stratēģiju, kurā apvienotas investīcijas, inovācija, reciklēšana, ilgtspēja un piegādes drošība. Eiropas Komisijas izstrādātais Kritiski svarīgo izejvielu akts ir vērtējams atzinīgi, jo tajā tas viss ir ņemts vērā. Tas palīdz novērst arī iespējamos konkurences izkropļojumus un vienotā tirgus sadrumstalotību.

ES pašlaik importē no 75 % līdz 100 % tai nepieciešamo daudzo izejvielu, un tas padara to gan ekonomiski, gan stratēģiski neaizsargātu (ņemot vērā Ķīnas nesen ieviesto aizliegumu eksportēt galliju un germāniju).

Tīro tehnoloģiju (elektrisko transportlīdzekļu, akumulatoru, saules fotoelementu sistēmu u. c.) pieaugošā popularitāte ir tā, kuras dēļ laikposmā no 2017. gada līdz 2022. gadam strauji pieauga pieprasījums pēc kritiski svarīgajām izejvielām, un enerģētika ir nozare, kurā galvenokārt pieprasa litiju (pieprasījums vairāk nekā trīskāršojies), kobaltu (pieprasījums pieaudzis par 70 %) un niķeli (pieprasījums palielinājies par 40 %). Tāpēc ir skaidrs, ka ES ekonomiskā drošība ir atkarīga no kritiski svarīgo izejvielu piegādes drošības, jo šādu izejvielu piegādes ķēžu riski ietekmē visu ekonomiku un vienoto tirgu.

EESK uzskata, ka, pirmkārt, ir jānodrošina prognozējams un stabils tiesiskais regulējums, lai investīcijas piesaistītu ne tikai izejvielu izpētē un ieguvē, bet arī pārstrādē un reciklēšanā (kas var nodrošināt ievērojamu daudzumu vara, litija, niķeļa, kobalta un citu vērtīgo minerālu no izlietotām baterijām, ieguves rūpniecības atkritumiem u. c.).

Otrkārt, mums ir vajadzīgs elastīgs kritiski svarīgo izejvielu saraksts, ko varētu vienkārši pielāgot un atjaunināt vismaz reizi divos gados. Tas ir tāpēc, ka papildus materiāliem, kas ierosinātajā tiesiskajā regulējumā uzskatīti par stratēģiski vai kritiski svarīgiem, ir arī citi materiāli, kas pašlaik nav kritiski svarīgi, taču par tādiem varētu kļūt vidējā termiņā vai ilgtermiņā. Dažādu izejvielu stratēģiskā nozīme jāizvērtē arī nozaru līmenī, lai atspoguļotu pieprasījumu dažādās nozarēs.

Treškārt, mums jānodrošina plašs sabiedrības atbalsts. Ieguves, pārstrādes un reciklēšanas nozaru paplašināšana radīs jaunas darbvietas un veicinās ekonomikas attīstību. Eiropas Savienībā izejvielu nozare nepastarpināti nodrošina aptuveni 350 000 darbvietu, un vairāk nekā 30 miljoni darbvietu ražošanas nozarē ir atkarīgas no minerālu izejvielu pieejamības. Taču sabiedrības atbalstu nevar uzskatīt par pašsaprotamu. Lai Eiropas Savienībā nodrošinātu ilgtspējīgu apgādi ar izejvielām un progresīviem materiāliem, līdz

2030. gadam būs vajadzīgi vairāk nekā 1,2 miljoni jaunu darbvietu. Ir būtiski atbalstīt prasmju pilnveidi akadēmiskajās aprindās, kā arī izejvielu nozarē un dalībvalstu publiskās pārvaldes iestādēs, veicot gan nozares darbiniekiem, gan valsts amatpersonām paredzētus pasākumus.

Cits svarīgs elements ir nodrošināt piekļuvi pietiekamam daudzumam no uzticamiem avotiem piegādātas un ne no fosilajiem kurināmajiem iegūtas elektroenerģijas par konkurētspējīgām cenām. EESK cer, ka tiks pārskatīts pieejamais finansējums, lai atbalstītu tirgvedības posmu un segtu darbības izmaksas, nevis piešķirtu prioritāti jaunu stratēģisku projektu pētniecības un izstrādes posmam, kā tas ir pašlaik. Tas palīdzētu Eiropas Savienībai turēties līdzi ASV Inflācijas samazināšanas akta mērķiem.

Mums būtu jāatbalsta arī otrreizējo izejvielu tirgi, veicot pasākumus labi funkcionējošu tirgu radīšanai un mazinot metāllūžņu aiziešanu zudumā. Otrreizējo izejvielu tirgi faktiski ir aprites ekonomikas pamats un varētu gūt labumu no tādu regulatīvo, ekonomisko vai tehnisko šķēršļu likvidēšanas, kas rodas dažādos vērtības ķēdes posmos.

EESK ierosina atvieglotu publiskā finansējuma piešķiršanu gadījumos, ja ieguves pamatā ir iepriekšēji ekonomikas un vides pētījumi, kuros novērtēta ieguves piesārņojošā ietekme. Tāpēc ir nepieciešama saskaņošana ar valsts atbalsta noteikumiem. Tāpat arī daži ES pretmonopola instrumenti būtu jāpielāgo, lai palīdzētu sasniegt šāda tiesiskā regulējuma mērķus un vienlaikus novērstu nepamatotus izkropļojumus iekšējā tirgū (piemēram, apvienošanās kontroles sistēmu varētu piemērot elastīgāk, ņemot vērā ne tikai zaļā kursa mērķus, bet arī kritiski svarīgo izejvielu regulējumā izvirzītos mērķus).

Galu galā mums ir vajadzīgi efektīvi tirdzniecības aizsardzības pasākumi, lai sargātu jaunas Eiropas investīcijas un nodrošinātu, ka mēs varam konkurēt ar citiem nozīmīgiem dalībniekiem. Lai kritiski svarīgo izejvielu jomā dažādotu ārējos avotus, Eiropas Savienībai būtu jāizskata partnerības un sadarbības nolīgumi, tostarp ar ES kandidātvalstīm, un jāfinansē projekti, kuru mērķis ir izstrādāt izpētes kampaņas izraudzītās jaunās vietās un/vai degradētās teritorijās. Šādas partnerības varētu būt atkarīgas no kandidātvalstu apņemšanās ātrāk saskaņot savu vides politiku ar ES tiesību aktiem un standartiem.

“VIENS JAUT?JUMS...”

Viens jaut?jums...

Mūsu rubrikā “Viens jautājums ...” par ierosinātajiem jaunajiem ES ekonomikas pārvaldības noteikumiem “EESK Info” izvaicāja ziņotāju Javier Doz

“Mums j?iet t?l?k par Stabilit?tes un izaugsmes paktu”

EESK Info: Kāda ir EESK nostāja attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par jauno ekonomikas pārvaldību?

Javier Doz: Komisija šo priekšlikumu ir sagatavojusi, ņemot vērā, ka 2024. gada janvārī spēku zaudēs Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) vispārējā izņēmuma klauzula, ka daudzās ES dalībvalstīs pēc pandēmijas ir augsts budžeta deficīta un parāda līmenis un, iespējams, ņemot vērā kritiskas pārdomas par SIP noteikumu neelastīgās piemērošanas negatīvo ietekmi uz Lielās recesijas politisko pārvaldību.

Priekšlikumā ir saglabātas deficīta un parāda robežvērtības (attiecīgi 3 % un 60 % no IKP), tomēr atkarībā no dalībvalstu situācijas ir paredzēti elastīgāki un diferencētāki veidi un termiņi šo mērķu sasniegšanai.

Turklāt noteikumi ir vienkāršoti, jo neto primāro izdevumu pieauguma temps kļūst par galveno rādītāju, tādējādi izslēdzot parāda procentu likmes, bezdarbnieka pabalstus un izdevumus, ko finansē ar diskrecionāriem pasākumiem vai Eiropas fondiem. Galvenais jauninājums ir četru līdz septiņu gadu fiskālie un strukturālie valstu plāni, par ko katras valsts valdība vienosies ar Komisiju. Šajos plānos ir paredzēts iekļaut arī strukturālās reformas.

Komisija 26. aprīlī nāca klajā ar diviem priekšlikumiem regulai un vienu priekšlikumu direktīvai, ar ko groza attiecīgos SIP mērķus attiecībā uz ekonomikas politikas koordināciju un budžeta uzraudzību, pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru un budžeta shēmai piemērojamām prasībām. Pēc Vācijas valdības izdarītā spiediena šajā priekšlikumā salīdzinājumā ar novembrī iesniegto paziņojumu ir iekļauti daži stingrāki noteikumi, piemēram, pienākums samazināt parādu par 0,5 % no IKP gadā valstīs, kurās deficīts pārsniedz 3 %, vai automātiski piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru valstīs, kuras vidējā termiņā neievēro plānu.

Komiteja atbalsta Komisijas tiesību aktu kopuma galvenos aspektus, diferencētus valstu fiskālos un strukturālos plānus un SIP ieviestos elastības elementus, taču uzskata, ka būtu jāsaglabā nosacījumi, kas ietverti sākotnējā novembra priekšlikumā, un aicina sākt debates par nepieciešamību paplašināt 1997. gada satvaru.

EESK arī uzskata, ka cita starpā vajadzētu apsvērt iespēju ES līmenī izveidot “pastāvīgu fiskālo kapacitāti” ar mērķi finansēt arvien plašāku “Eiropas kopējā labuma” klāstu. Komiteja uzskata, ka valstu parlamentu, vietējo un reģionālo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšana fiskālo un

strukturālo plānu izstrādē stiprinātu valstu atbildību par saistībām, kas iekļautas šajos plānos.

EESK skatījumā ir nepieciešams nodrošināt diferencētu pieeju investīcijām fiskālajos un strukturālajos plānos, it īpaši attiecībā uz zaļo pārkārtošanos un aizsardzību, un investīcijās un reformās stiprināt sociālos un nodarbinātības mērķus, rūpīgi pārskatīt parāda atmaksājamības analīzes metodiku un paredzēt valdību un neatkarīgu valstu budžeta iestāžu iesaisti parāda samazināšanas "tehniskās trajektorijas" definēšanā.

UZMINIET, KAS IERADIES VIESOS!

P?rsteiguma viesis

Šomēnes mūsu pārsteiguma viesis ir Gruzijā dzīvojošais franču žurnālists **Régis Genté**, kurš laikā, kad visas acis ir pievērstas Ukrainai, aplūko konfliktu, kas vēl aizvien nav atrisināts Gruzijā.

Régis Genté ir ārštata žurnālists un eksperts bijušās PSRS jautājumos. Kopš 2008. gada viņš dzīvo Tbilisi un gatavo reportāžas par Krieviju, Ukrainu, Kaukāzu un Centrālāziju vairākiem Francijas medijiem, tostarp RFI, France24 TV un Le Figaro.

Viņš ir bijis arī autors vai līdzautors vairākām grāmatām, piemēram, nesen izdotai grāmatai "Volodymyr Zelensky, dans la tête d'un héros" (Volodymyr Zelensky, in the mind of a hero) 2022; "Futbol, le ballon rond de Staline à Poutine" (Football from Stalin to Putin), 2018; "Poutine et le Caucase" (Putin and the Caucasus), 2014; "Voyage au pays des Abkhazes" (A journey to the land of the Abkhazians), 2012. (dm)

Gruzija – v?l viena fronte Krievijai

2023. gada nogale Gruzijā būs apdraudējumu laiks. Decembrī Eiropadomei ir jāpieņem lēmums par to, vai piešķirt ES "kandidātvalsts" statusu šai bijušajai Padomju Republikai.

Padome 2022. gada jūnijā šādu "statusu" piešķīra Ukrainai un Moldovai, taču noraidīja Gruzijai, jo Gruzijas valdība īsteno Rietumiem klaji naidīgu, tātad prokrievisku politiku. Padome gan atzina "Eiropas perspektīvu" Gruzijai, taču izvirzīja "kandidātvalsts" statusam nosacījumus, t. i., īstenot divpadsmit prioritātes, kas saistītas, piemēram, ar mediju vides uzlabošanu un tiesu iestāžu neatkarību.

Gruzijā vērojama liela iekšējā sociāli politiskā spriedze, jo pie varas esošajai oligarha Bidžina Ivanišvili (kurš Krievijā uzkrājis bagātību 4,5

miljardu EUR apmērā) partijai “Gruzijas sapnis” un 3,7 miljoniem Gruzijas iedzīvotāju viedokļi ir atšķirīgi. Kopš 2012. gada Gruzijā vadības groži ir varai, kas pakāpeniski ir īstenojusi politiku, kura šobrīd noteikti uzskatāma par prokrievisku, taču jaunākie apsekojumi liecina, ka 81% iedzīvotāju atbalsta pievienošanos Eiropas Savienībai.

Situācija ir saspringta arī tāpēc, ka tiek uzskatīts, ka Krievija manipulē Gruzijas valdību. Kā gan citādi izskaidrot to, ka partija “Gruzijas sapnis” mēģināja panākt, lai tiktu pieņemts tā dēvētais likums pret “ārvalstu aģentiem”, kas līdzīgs Krievijā 2012. gadā pieņemtajam likumam un kas radīja neapmierinātību Gruzijas iedzīvotāju vidū, jo tie saprata, ka šāda dokumenta pieņemšana uz ilgu laiku mazinās viņu iespējas tuvināties Eiropai.

Krievijas vara arī atbalsta “Ivanišvili” valdību tās īstenotajā politikā attiecību pārtraukšanai ar Rietumiem. Gruzijas valdība sistemātiski grauj attiecības ar Rietumu partneriem (izvēršot nepārtrauktu polemiku ar ES un ASV pārstāvjiem vai propagandu par iespējamiem Rietumu nodomiem atvērt otro fronti Gruzijā, lai vājinātu Krieviju), bet Kremlis atzinīgi vērtē Ivanišvili valdības lēmumus un veic pasākumus, kuru mērķis ir ietekmēt Gruzijas sabiedrisko domu, piemēram, atjauno tiešos avioreisus starp abām valstīm (kas tika apturēti 2019. gadā) vai atceļ vīzas Gruzijas iedzīvotājiem, kuri ieceļo bijušās koloniālās lielvaras teritorijā.

Dažus mēnešus pirms Eiropadomes lēmuma, ko daudzi Gruzijas iedzīvotāji uzskata par vēsturisku, šāds “kokteilis” ir eksplozīvs. Daļa sabiedriskās domas nav piedevusi Ivanišvili komandai to, ka valsts atkal ir ievilkta Krievijas ietekmes sfērā. Otra, iespējams, lielākā daļa vēlas būt proeiropeiska, bet nezina, ko domāt par valdības komunikāciju, kura ar asu kritiku vēršas pret Rietumiem un nevēlas kaitināt Krieviju, kura ir agresīvāka nekā jebkad agrāk. Gruzijā ir ļoti augsti drošības riski, jo tā ir valsts, kur, kā atceramies, sākās spēka attiecības starp Maskavu un Rietumiem, ko iezīmēja Krievijas un Gruzijas karš 2008. gadā.

EESK JAUNUMI

N? ar vecumu saist?tiem aizspriedumiem: EESK mudina ES dal?bvalstis sagatavot jaunu strat??iju attiec?b? uz vec?ka gadag?juma cilv?kiem

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis izstrādāt jaunu Eiropas stratēģiju attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem un tajā atteikties no pašlaik valdošā aizsprieduma, ka vecāka gadagājuma cilvēki rada slogu un izmaksas sabiedrībai. Tā vietā stratēģijā būtu jāparedz izmantot viņu sociālo, ekonomisko un intelektuālo potenciālu, kas bieži tiek atstāts novārtā.

Tā kā nav visaptverošas politikas attiecībā uz vecāka gadagājumu cilvēkiem un novecošanu, tā būtu pirmā ES stratēģija, kuras mērķis ir aizsargāt vecāka gadagājumu cilvēku tiesības un nodrošināt viņu visaptverošu

līdzdalību sabiedrības un ekonomikas norisēs.

EESK ieteikumi izklāstīti atzinumā, kas pieņemts jūlija plenārsesijā, kurā notika debates ar Komisijas priekšsēdētājas vietnieci demokrātijas un demogrāfijas jautājumos Dubravka Šuica un AGE Platform Europe priekšsēdētāju Dr. Heidrun Mollenkopf. Atzinums tika sagatavots pēc ES Padomes prezidentvalsts Spānijas pieprasījuma.

Stratēģija palīdzētu izskaust ar vecumu saistītus aizspriedumus, kas palielina vecāka gadagājuma cilvēku diskrimināciju, kura, neraugoties uz to, ka Eiropa strauji noveco, līdztekus diskriminācijai dzimuma dēļ joprojām ir Eiropas Savienībā izplatītāko diskriminācijas veidu saraksta augšgalā. Eurostat aplēses liecina, ka līdz 2050. gadam 75–84 gadus vecu cilvēku skaits Eiropas Savienībā pieaugs par 56,1 %, savukārt 65–74 gadus vecu cilvēku skaits pieaugs par 16,6 %.

“EESK skaidri un nepārprotami aicina Komisiju līdz pašreizējā pilnvaru perioda beigām izstrādāt Eiropas stratēģiju vecāka gadagājuma cilvēkiem Uzskatu, ka tas ir sākumpunkts tālejošai ietekmei uz Eiropas sociālo un demogrāfisko politiku,” teica ziņotājs **Miguel Angel Cabra de Luna**, kas izstrādāja minēto atzinumu.

Komisijas priekšsēdētājas vietniece Dubravka Šuica sacīja: “Vecāka gadagājuma cilvēki nerada nedz izdevumus, nedz slogu. Viņi ir vērtība. Mēs nedrīkstam demogrāfiskās pārmaiņas aplūkot izolēti. Mums jāanalizē, kā tās mijiedarbojas ar tādām ļoti nozīmīgām attīstības tendencēm kā zaļā un digitālā pārkārtošanās.”

“Uz vecāka gadagājuma cilvēkiem nedrīkstam raudzīties kā uz pabalstu saņēmējiem, uz viņiem ir jāraugās kā uz iedzīvotājiem ar tādām pašām tiesībām uz pilnvērtīgu un no diskriminācijas brīvu dzīvi kā visu citu vecumu cilvēkiem. Šīs tiesības ir jāgarantē visās dzīve jomās,” teica **Dr Mollenkopf**.

Turklāt daudzās valstīs vecāka gadagājuma cilvēku īpašumā ir būtiska vērtību daļa, un viņiem ir ievērojama pirktspēja. Tiek prognozēts, ka senioru ekonomika, ko virza gados vecāki patērētāji, piedzīvos ievērojamu izaugsmi un ka līdz 2025. gadam tās vērtība sasniegs 5,7 triljonus euro. Lai varētu izmantot šo potenciālu, Eiropas Savienībai vajadzīgas efektīvas stratēģijas, kurās ņemta vērā reģionālā dinamika un šīs ekonomikas sniegtās iespējas. (ll)

EESK iek?auj ?dens tematu ES darba k?rt?b? ar pirmajiem konkr?tajiem priekšlikumiem attiec?b? uz zilo kursu

Daži no galvenajiem ieteikumiem, kas izklāstīti jūlija plenārsesijā pieņemtajos sešos EESK atzinumos par ūdens resursiem, ir piemērot cilvēktiesībās balstītu pieeju ūdens resursu apsaimniekošanai, veicināt ieguldījumus, ieviest patēriņa marķējumu un pārstrukturēt cenas. Tie veido EESK priekšlikumu

pirmo vilni attiecībā uz visaptverošu ES ūdens resursu politiku zilā kursa iniciatīvas ietvaros.

Reaģējot uz neatliekamajām problēmām šajā jomā, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja rāda ceļu ar visaptverošu ieteikumu kopumu ilgtspējīgai ūdens resursu politikai Eiropai. Tās zilā kursa iniciatīva aicina īstenot vienotu pieeju visā Eiropā, lai izskaustu ūdens nabadzību un nodrošinātu piekļuvi drošam un cenas ziņā pieejamam ūdenim un sanitārijai kā cilvēktiesībām.

EESK uzsver, ka, lai sasniegtu šos mērķus, ir svarīgi attīstīt noturīgu ūdens infrastruktūru un sadales tīklus. Tas sākas ar novērtējumu par pašreizējo ūdens infrastruktūras stāvokli un pieejamību katrā dalībvalstī, lai noteiktu investīciju vajadzības un nodrošinātu ūdens resursu efektīvu apsaimniekošanu.

Virkne EESK ieteikumu par ES zilā kursa ekonomiku ietver tādu cenu noteikšanas stratēģiju īstenošanu, kas attur no ūdens nelietderīga patēriņa, un jaunu līdzekļu ierosināšanu ūdens resursu politikas finansēšanai. Komitejas mērķis ir izvirzīt ES kā pasaules līderi ūdensefektīvu tehnoloģiju jomā. Tajā ierosināts iekļaut ūdeni visās ES rūpniecības politikas jomās, lai samazinātu ūdens patēriņu, veicinātu atkārtotu izmantošanu un reciklēšanu un novērstu ūdens piesārņojumu. Attiecībā uz lauksaimniecību EESK ierosina līdzīgu pieeju, kas nodrošinātu, ka ūdens dimensija tiek pilnībā iekļauta kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) satvarā.

Atzīstot patērētāju spēju virzīt pārmaiņas, EESK vēlas arī veicināt ūdensefektīvu iekārtu izmantošanu, ieviešot ūdens patēriņa marķējumus un apritīga ūdens patēriņa praksi, tādējādi dodot iespēju iedzīvotājiem sniegt ieguldījumu risinājuma izstrādē.
Šie priekšlikumi tiks konsolidēti galveno principu un darbību kopumā, ar ko Eiropas iestādes tiks iepazīstinātas 2023. gada 26. oktobra konferencē *“Aicinājums ES zilajam kursam”*. EESK mērķis ir panākt, lai ūdens būtu viena no nākamās Eiropas Komisijas galvenajām prioritātēm. (gb)

Vajadz?ga visaptveroša pieeja gar?g?s vesel?bas veicin?šanai un atbalstam

Tā kā strauji pieaudzis to Eiropas iedzīvotāju, it īpaši jauniešu skaits, kuri cieš no garīgās veselības un uzvedības traucējumiem, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) aicina reformēt veselības aprūpes sistēmas visā Eiropas Savienībā, lai nodrošinātu visaptverošu pieeju garīgajai veselībai.

Padomes prezidentvalsts Spānijas pieprasītajā atzinumā, kas tika pieņemts jūlija plenārsesijā, EESK norāda, ka garīgās veselības aprūpē uzsvars būtu jāliek uz savlaicīgu profilaksi, agrīnu atklāšanu un kopienas nodrošinātu aprūpi.

“Steidzami jāreformē veselības sistēmas visā Eiropas Savienībā, lai nodrošinātu, ka tās, izmantojot vairākdisciplīnu komandas, piedāvā integrētus un plānotus ilgtermiņa pasākumus un aprūpi ne tikai slimību ārstēšanai, bet arī profilaksei, nevis orientējas uz epizodiskiem aprūpes modeļiem,” sacīja ziņotāja **Milena Angelova**, kas izstrādāja minēto atzinumu.

“Garīgās veselības aprūpes sistēmas ir jāmaina. Cilvēkiem, kuriem nepieciešama aprūpe, vajadzīgs vairāk speciālistu un vairāk atbalsta,” piebilda līdzziņotājs **Ivan Kokalov**.
Garīgās veselības traucējumi it īpaši draud jauniešiem, bērniem, sievietēm un nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, kā arī cilvēkiem, kas ilgstoši cieš no stresa.

Pēc Covid-19 pandēmijas cilvēku garīgās veselības stāvoklis ir vēl vairāk pasliktinājies, un aptuveni 20 % eiropiešu izjūt lielākas vai mazākas ar garīgās veselības stāvokli saistītas vajadzības. Tas cita starpā ietekmē arī darba dzīvi un ienākumus. Pašreizējās aplēses liecina, ka garīgās veselības un uzvedības traucējumi Eiropas Savienībai katru gadu izmaksā aptuveni 4 % no tās IKP.
Garīgās veselības traucējumi rada milzīgas cilvēku ciešanas un Eiropā izraisa aptuveni 4 % nāves gadījumu gadā; šie traucējumi ir otrs izplatītākais jauniešu nāves cēlonis.

EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nesen ierosināto visaptverošo plānu garīgās veselības jomā un mudina šo plānu ātri transponēt pienācīgi finansētā ES garīgās veselības stratēģijā. Stratēģijā būtu jāparedz grafiks, skaidri jāsadala pienākumi un jāmin progresa novērtēšanas rādītāji.

EESK uzskata, ka garīgās veselības aprūpes sistēmām vajadzētu būt tiesībās balstītām un personcentrētām, par prioritāti izvirzot personas spēcināšanu un aktīvu līdzdalību savā atveseļošanā.
EESK visnotaļ iesaka Eiropas Komisijai 2024. gadu pasludināt par Eiropas garīgās veselības gadu. Tas būtu pārliecinošs signāls un rosinātu veidot spēcīgu aliansi garīgās veselības uzlabošanai un veicināšanai visā Eiropas Savienībā.

EESK apsprież iniciat?vu “ES kandid?tvalstu goda locek?i paplašin?šan?s jaut?jumos”, kuras m?r?is ir atbalst?t ES kandid?tvalstu pak?penisku integr?ciju.

EESK jūlija plenārsesijā uzņēma kandidātvalstu pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjus un paziņoja par iniciatīvu iecelt “ES kandidātvalstu goda locekļus paplašināšanās jautājumos”, lai viņus aicinātu piedalīties Komitejas ikdienas konsultatīvajā darbā.

Sperot pirmo konkrēto soli ceļā uz šo mērķi, EESK jūlija plenārsesijā rīkoja debates par pilsoniskās sabiedrības lomu ES paplašināšanās procesā. **EESK priekšsēdētājs Oliver Röpke** arī parakstīja saprašanās memorandu ar Reģionālās sadarbības padomi, lai veicinātu pilsoniskās sabiedrības un jauniešu strukturētu iesaistīšanos miera un labklājības veicināšanā Dienvidaustrumeiropā.

Kaimiņattiecību un paplašināšanās komisārs **Olivér Várhelyi** atzinīgi novērtēja EESK iniciatīvu “ES kandidātvalstu goda locekļi paplašināšanās jautājumos”, jo tā sniedz iespēju arī turpmāk paplašināšanās politiku uzturēt kā vienu no ES darba kārtības prioritātēm.

Moldovas premjerministrs **Dorin Recean** norādīja, ka šī jaunā EESK iniciatīva ir savlaicīga un stiprinās sadarbību ar Moldovas pilsonisko sabiedrību.

Reģionālās sadarbības padomes ģenerālsekretāre **Majlinda Bregu** sacīja: "Reģionālās sadarbības padomē mēs nevaram iedomāties, kā bez mūsu pilsoniskās sabiedrības organizāciju (PSO) konsultatīvā foruma var koordinēt reģionālos centienus īstenot vērienīgo zaļo programmu Rietumbalkāniem, un kā bez mūsu tirdzniecības palātu spēcīgas nostājas var koordinēt centienus virzībā uz reģionālo tirgu".

Serbijas Darba devēju savienības pārstāvis **Bosko Savkovic** uzslavēja Serbijas pilsonisko sabiedrību par aktivitāti, cīņu pret ārvalstu dezinformāciju un par atgādinājumu Serbijas iedzīvotājiem par izredzēm pievienoties Eiropas Savienībai.

Ukrainas darba devēju federācijas pārstāvis **Oleksandr Yavorskyi** teica: "Ukraina jau ilgi pirms kara sākuma izvēlējās sākt virzību uz Eiropas Savienību. Ukrainas sociālajiem partneriem un pilsoniskajai sabiedrībai tagad ir vajadzīga atbilstoša apmācība, lai [viņiem] palīdzētu pievienošanās Eiropas Savienībai procesā".

Albānijas Arodbiedrību konfederācijas priekšsēdētāja vietniece **Anisa Subashi** uzsvēra arodbiedrību lomu sociālā dialoga stiprināšanā, it īpaši laikā, kad Albānijas valdība centās samazināt pilsonisko telpu.

Gan Bosnijas un Hercegovinas Pilsoniskās sabiedrības veicināšanas centra pārstāve **Dajana Cvjetkovic**, gan Melnkalnes Pilsoniskās izglītības centra izpilddirektore **Daliborka Uljarevic** pauda atbalstu pilsoniskās sabiedrības lomai paplašināšanās procesā. "Mēs esam mūsu sabiedrības un mūsu iedzīvotāju centienu balsts. Mēs esam ES iestāžu tuvākie sabiedrotie, un šī iniciatīva vēl vairāk padziļinās mūsu sadarbību," sacīja **D. Uljarevic.** (mt)

Za?? kursa industri?lais pl?ns: ES var lab?k

Neto nulles emisiju industrijas akta projektā pietrūkst redzējuma par to, kā nodrošināt, ka Eiropas rūpniecība saglabā konkurētspēju un piesaista investīcijas.

EESK uzskata, ka Zaļā kursa industriālais plāns (ZKIP) un Neto nulles emisiju industrijas akts (NNEIA) kopumā ir labi, taču tiem jābūt konkrētākiem attiecībā uz pasākumiem, kas tiks veikti, lai uzlabotu atrašanās vietas faktorus, vairotu Eiropas ekonomikas konkurētspēju un izceltu Eiropas Savienību tās sistēmisko sāncenšu vidū.

"Mēs ļoti kritiski uzlūkojam faktu, ka bija vajadzīgs ASV Inflācijas samazināšanas akts, kas piespieda Eiropas Savienību rīkoties," saka **Sandra Parthie**, kura izstrādājusi EESK atzinumu par ZKIP un NNEIA. "Mēs būtu vēlējušies, laišāds solis būtu ticis sperts agrāk un ES reaģētu spēcīgāk un ar lielāku pārliecību, parādot mūsu uzņēmumiem un sabiedrībām, ka mēs patiešām gribam, ka Eiropa arī turpmāk ir nozīmīga kā industriāla vieta ar labām darbvietām un labām darbinieku algām."

Pēdējos gadu desmitos Eiropas rūpniecība ir kļuvusi mazāk konkurētspējīga salīdzinājumā ar tās galvenajiem sāncenšiem. IKP uz vienu iedzīvotāju Eiropas Savienībā ir samazinājies no aptuveni 70 % no ASV IKP uz vienu iedzīvotāju 2000. gados līdz mazāk nekā 66 %. Laikposmā no 1999. līdz 2020. gadam ASV un ES daļa no pasaules bruto investīcijām saruka attiecīgi no 29 % uz 20 % un no 23 % uz 15 %.

Lai šo lejupejošo tendenci apgrieztu pretējā virzienā, EESK iesaka veikt revīziju ar mērķi noteikt, kā ES var kontrolēt un uzlabot savas vērtības ķēdes un izvairīties no pārmērīgas atkarības. Tā arī iesaka visiem ES tiesību aktu projektiem veikt konkurētspējas pārbaudi.

Viena no EESK izceltajām problēmām, kas prasa izlēmīgāku rīcību, ir birokrātija un procesa lēnums. Kā piemēru var minēt publisko finansējumu: lēmumi par finanšu atbalsta piešķiršanu projektiem un par piekļuvi finansējumam aizņem pārāk ilgu laiku. EESK uzskata: ja vēlamies nepieļaut, ka investori uzņēmējdarbību veic citur, mums ir vajadzīgi pasākumi, lai nodrošinātu savlaicīgu un pieejamu finansējumu gan darbības izmaksām, gan kapitālizdevumiem, aptverot visu veidu uzņēmumus — gan lielos, gan mazos.

Atļauju izsniegšana ir vēl viens punkts, kurā ZKIP nav uzdevumu augstumos: tajā atlasīta virkne neto nulles emisiju tehnoloģiju, kurām atļaujas ir jāsaņem paātrināti un to projektiem jāpiešķir lielāks finansiālais atbalsts, savukārt citas nozares saskarsies ar lielākām grūtībām.

EESK uzskata, ka ZKIP un NNEIA pārāk šauri koncentrējas uz zaļo tehnoloģiju popularizēšanu un “uzvarētāju” atlasi. Taču tiem būtu jāveicina daudzveidīga rūpniecība ar plašu nozaru klāstu.
Eiropā ir daudz energoietilpīgu smagās rūpniecības un primārā sektora nozaru, kurās ir nepieciešama dekarbonizācija un kuras nav iekļautas ZKIP.

ES valsts atbalsta noteikumu atvieglošana ir vēl viens potenciāls slazds, jo tā varētu palielināt plaisu starp bagātākām dalībvalstīm un nabadzīgākām, kurām nav fiskālo iespēju investēt zaļās pārkārtošanās procesā un atbalstīt savas vadošās nozares un mājsaimniecības. Tāpēc būtu jārīko nopietnas debates par Eiropas suverenitātes fondu, kura mērķis būtu nodrošināt papildu ES līmeņa finansējumu pārkārtošanai.

Eiropas Komisijas skaitļi liecina, ka neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā pastāv ievērojams darbvietu radīšanas potenciāls: degvielas elementa ūdeņraža ražošanā ir vajadzīgi 180 000 darbinieku, fotoelementu saules enerģijas ražošanā – 66 000 un akumulatoru ražošanā – 800 000.

ZKIP atbalsta zaļo prasmju attīstību, taču EESK uzskata, ka ar to būtu jāpalīdz attīstīt visu rūpniecībā vajadzīgo prasmju klāstu. Ar to būtu arī jāpaātrina un jāstandartizē darba atļauju izsniegšana kvalificētiem darba ņēmējiem no valstīm ārpus Eiropas Savienības. (dm)

EESK aicina ES ?stenot salied?tu pieeju izejvielu politikai, lai risin?tu resursu nodrošin?juma un za ??s p?rk?rtošan?s jaut?jumus

Jūlija plenārsesijā pieņemtajā atzinumā EESK aicina ES īstenot visaptverošu pieeju izejvielu politikai. Komiteja ierosina paplašināt kritiski svarīgo izejvielu sarakstus, nodrošināt taisnīgas enerģijas cenas, vienkāršot atļauju izsniegšanu, noteikt par prioritāti reciklēšanu un veicināt spēju veidošanu ES izejvielu politikā.

Kritiski svarīgo izejvielu globālajā piegādē pašlaik dominē Ķīna, savukārt Eiropa ražo mazāk nekā 5 % no pasaules minerālu izejvielām. Tā kā tiek prognozēts, ka pieprasījums pēc izejvielām pasaulē līdz 2060. gadam divkāršosies, obligāti ir jārīkojas.

Lai risinātu šīs problēmas, EESK iesaka paplašināt kritiski svarīgo izejvielu sarakstu, iekļaujot tās, kuras ir būtiskas zaļām un ilgtspējīgām tehnoloģijām, nodrošinot mērķtiecīgu politiku un ieguldījumus. Komiteja arī iestājas par taisnīgām enerģijas cenām, finansiālu atbalstu, vienkāršotām atļauju piešķiršanas procedūrām, kā arī partnerībām ar citām valstīm, lai uzlabotu resursu nodrošinājumu un veicinātu ES zaļo pārkārtošanos.

EESK atzinuma ziņotājs **Maurizio Mensi** uzsvēra, ka atkritumu jomas tiesību aktos par prioritāti jānosaka izejvielu atgūšana un atkārtota izmantošana, lai samazinātu atkarību no primārajiem avotiem un stimulētu ekonomikas izaugsmi. Tomēr Komiteja brīdina, ka svarīgi ir resursu nodrošinājumu līdzsvarot ar vidiskajiem apsvērumiem, lai nodrošinātu atbilstību ES ilgtspējas mērķiem.

EESK līdzziņotājs **Michal Pintér** aicināja sekmēt ES mēroga spēju veidošanu ieguves rūpniecībā. Atzinumā aicināts pievērsties cilvēkkapitāla attīstībai ieguves rūpniecībā un esošā darbaspēka pārkvalifikācijai un kvalifikācijas celšanai, lai veicinātu stabilu izejvielu nozari.

Kopīgi pievēršoties šiem aspektiem, ES var veiksmīgi pāriet uz zaļu ekonomiku, liekot pamatus noturīgai, ilgtspējīgai un globāli konkurētspējīgai izejvielu nozarei. (gb)

P?rk?rtošan?s uz ilgtsp?j?gu ener?iju ES zvejniec?bas un akvakult?ras nozar?: ce?š uz klimatneitralit?ti

ES prezidentvalsts Spānijas pieprasītajā un jūlija plenārsesijā pieņemtajā atzinumā EESK atzinīgi novērtē Eiropas Komisijas stratēģiju par ES zvejniecības un akvakultūras nozares enerģētisko pārkārtošanu. EESK atzīst, ka ir steidzami jāsamazina oglekļa emisijas un jāveicina ilgtspējīgas, atjaunīgas un komerciāli dzīvotspējīgas enerģijas alternatīvas, un uzsver, ka ir ļoti būtiski līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti.

EESK uzsver, ka zivsaimniecības nozarei ir nozīmīga loma klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanā. Zvejnieki nodrošina vienu no visveselīgākajām dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām, radot minimālu oglekļa pēdu, un paredzams, ka nozares emisijas 2023. gadā veidos tikai nelielu daļu no pasaules kopapjoma, un tas liecina par nozares salīdzinoši niecīgo ietekmi uz vidi. Tomēr EESK mudina turpināt centienus vairot energoefektivitāti un vēl vairāk samazināt emisijas.

“Zvejniecības nozares dekarbonizācijai ir vajadzīga visaptveroša pieeja, finansiāli stimuli un bezemisiju enerģijas avotu ieviešana,” norādīja atzinuma ziņotājs **Javier Garat Pérez**. “Realitātei un iecerēm jābūt līdzsvarā. Mums ir vajadzīgs atbilstošs un reālistisks dekarbonizācijas grafiks, kurā ņemta vērā tehnoloģiju, loģistikas un likumdošanas attīstība. Pārkārtošanās izmaksas nedrīkst noslogot darba devējus un darba ņēmējus jūrniecības nozarēs, un nevienu nedrīkst atstāt novārtā. Lai enerģētikas pārkārtošana būtu sekmīga, ir ļoti svarīgi līdzsvarot dekarbonizācijas mērķus un ekonomisko dzīvotspēju.”

EESK atzīst, ka alternatīvu un inovatīvu zaļo tehnoloģiju izstrāde un globāla pieejamība ir saistīta ar izaicinājumiem. EESK ierosina hibridizāciju kā starpposma risinājumu, vienlaikus arī apzinot iespējas, kas nav saistītas ar fosilajiem kurināmajiem. EESK arī atzīmē, ka līdz ar enerģijas avotu maiņu būs vajadzīgi pilnīgi jaunas konstrukcijas kuģi ar lielāku kuģa tilpību (“bruto tilpība”), lai tajos varētu uzstādīt jaunās iekārtas. Lai varētu ieviest jaunas tehnoloģijas, kas saistītas ar enerģētikas pārkārtošanu, EESK aicina Eiropas Komisiju pārskatīt zvejas kapacitātes definīciju. (ks)

Rekl?ma ar ietekm?t?ju starpniec?bu: EESK ierosina ar ES regul?jumu novilkt sarkano l?niju

Noteikumos būtu jāparedz gan ietekmētāju, gan arī video koplietošanas platformu un sociālo mediju tīklu pienākumi

Reklāma un mārketings ar ietekmētāju starpniecību ir viena no visstraujāk augošajām nozarēm pēdējo desmit gadu laikā. Ietekmētāji, kurus patērētāji uztver kā sev tuvākus, autentiskākus un uzticamākus nekā tradicionālās reklāmas vai sabiedrībā pazīstamu cilvēku ieteikumus, piesaista arvien vairāk zīmolu ieguldījumu.

Tomēr atšķirībā no tradicionālajām reklāmām, kas pakļautas ļoti stingriem noteikumiem, ietekmētāju veidotās reklāmas var izslīdēt cauri regulējumam par pienākumu brīdināt par reklāmu. Ietekmētāju ievietoto paziņojumu komerciālais raksturs ne vienmēr ir atpazīstams, un reklāmas parādās līdztekus līdzīga stila, taču neatkarīgam redakcionālajam saturam.

Šis pārredzamības trūkums ir bīstams patērētājiem kopumā un it īpaši nepilngadīgajiem. Šīs neaizsargātās grupas pakļaušana slēptai reklāmai varētu kaitēt tās fiziskajai, psiholoģiskajai, sociālajai un emocionālajai attīstībai.

Vai Eiropas Savienībai kaut kas būtu jādara? “Faktiski Eiropas Savienībā jau ir ieviesti daži mehānismi saistībā ar ietekmētājiem, uz kuriem attiecas tiesību akti gan par reklāmdevējiem, gan pārdevējiem/tirgotājiem. Tomēr uzskatām, ka, ņemot vērā šīs parādības straujo pieaugumu, būtu vēlama visaptveroša pieeja,” saka **Bernardo Hernández Bataller**, kurš izstrādājis EESK ziņojumu par minēto jautājumu.

Komiteja ierosina, ka Eiropas Savienībai jāievieš konkrēti pienākumi gan video koplietošanas platformu un sociālo mediju tīklu administratoriem, kurās ietekmētāji darbojas, gan pašiem satura

radītājiem/ietekmētājiem.

Ietekmētājiem būtu:

- ieraksta s?kum? j?iek?auj labi redzams mar??jums, lai nor?d?tu, ka attiec?gais sižets ir m?rketinga pazi?ojums;
- j?iev?ro nozaru regul?jums, kas izstr?d?ts, lai aizsarg?tu pat?r?t?ju un lietot?ju, it ?paši nepilngad?gu personu un citu neaizsarg?tu grupu, vesel?bu un droš?bu;
- j?uz?emas atbild?ba, ja vi?i pietiekami skaidri nenor?da, kad vi?iem tiek maks?ts par produkta vai pakalpojuma ieteikšanu vai populariz?šanu.

Platformu administratoriem un sociālo mediju tīkliem būtu:

- j?uz?emas atbild?ba par to mitin?to satura rad?t?ju un ietekm?t?ju public?to saturu;
- j?uzliek pien?kums izdz?st neleg?lu saturu un zi?ot par nelikum?g?m darb?b?m;
- j?prasa visiem satura rad?t?jiem/ietekm?t?jiem, kuri darbojas ?rpus ES, skaidri nor?d?t, kurš ir juridiski atbild?gs par vi?u darb?bu ES teritorij?, un apdrošin?t savu profesion?lo darb?bu, lai segtu nelikum?gas darb?bas izrais?tu kait?jumu.

Lai aizsargātu nepilngadīgas personas, platformu un sociālo tīklu administratoriem kopā ar ietekmētājiem jānodrošina, ka:

- ir tehniski iesp?jams nepie?aut nepilngad?gu lietot?ju piek?uvi sensit?vam saturam, kas jebkur? gad?jum? j?mar?? ar nor?di “aizliegts nepilngad?g?m person?m l?dz 18 gadu vecumam”, piepras?t vecuma p?rbaudi un ?aut izmantot vec?ku kontroli;
- ietekm?t?ju pazi?ojumos, kuru m?r?auditorija ir nepilngad?gie, ir iek?auta nor?de “rekl?ma”, “komerci?ls pazi?ojums” vai “sponsor?ts” un p?rveidotiem att?liem ir pievienota nor?de “retuš?ts att?ls”, savuk?rt ar m?ksl?g? intelekta pal?dz?bu rad? tiem produktiem – “virtu?ls att?ls”.

Minētā EESK atzinuma izstrādi pieprasīja ES Padomes prezidentvalsts Spānija, kura apsver, vai būtu jāpieņem īpašs regulējums, un aicināja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju izteikt viedokli šajā jautājumā. (dm)

Eiropas Savien?b? re?istr?ts augst?kais infl?cijas l ?menis kopš euro ieviešanas: 96,5 miljonus cilv? ku apdraud nabadz?ba

Inflācija Eiropas Savienībā ir visaugstākā kopš euro ieviešanas. Pašlaik 96,5 miljoni Eiropas iedzīvotāju ir pakļauti nabadzības un sociālās atstumtības riskam: šos cilvēkus visvairāk skar plašais preču un pakalpojumu cenu pieaugums, pieaugošās enerģijas izmaksas un pirktspējas zudums.

Tie ir tikai daži satraucoši skaitļi, kas minēti EESK atzinumā, ko sagatavoja **Felipe Medina Martín** un kas tika pieņemts jūlija plenārsesijā.

Enerģētiskā krīze nopietni ietekmē Eiropas ekonomiku. Augstās enerģijas, izejvielu, pakalpojumu un rūpniecības preču cenas ir izraisījušas augstu inflāciju, vājinājušas ekonomikas izaugsmi un radījušas spēcīgu spiedienu uz publiskajām finansēm un uzņēmumiem, tādējādi apdraudot ārējo ekonomikas konkurētspēju.

EESK norāda: lai mainītu šo tendenci, jānodrošina, ka mājsaimniecības un nozīmīgākās nozares (lauksaimniecības pārtikas, transporta, mazumtirdzniecības u. c.) gūst labumu no plāniem samazināt augsto enerģijas cenu ietekmi, un aicina Eiropas iestādes izveidot kontroles mehānismus. Turpmākajai politikai vajadzētu būt pielāgotai, mērķtiecīgai un piemērotai pārejas apstākļiem, kā arī jāatbalsta ģimenes, kurām ir zemāki ienākumi un kuras saskaras lielākām grūtībām.

Dažu valstu īstenotie cenu kontroles pasākumi ir izrādījušies vispiemērotākais pasākums, lai mazinātu pamatproduktu augsto cenu ietekmi uz ģimeņu budžetiem. Piemēram, "Ibērijas izņēmums", kas attiecas uz elektroenerģijas tirgus cenu sistēmu, ir ļāvis Spānijai un Portugālei ierobežot gāzes cenu elektroenerģijas ražotnēs un tādējādi krasi samazināt rēķinus. Vēl viens piemērs ir dažās dalībvalstīs pieņemtais pagaidu PVN samazinājums elektroenerģijas cenām, pārtikai un degvielai. (mp)

EESK aicina uzlabot noguld?jumu aizsardz?bu, saska?ošanu un proporcionalit?ti, lai stiprin?tu ES banku sist?mu

Ņemot vērā neseno banku krīzi ASV un "Credit Suisse" gadījumu, EESK ir izskatījusi Komisijas priekšlikumu reformēt banku krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas satvaru. Līdztekus citiem pasākumiem Komiteja aicina aizsargāt mazāku un vietējo banku, noguldītāju un nodokļu maksātāju intereses un koordinēt banku krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas satvara paketi ar gaidāmo Valsts atbalsta regulas reformu.

Tā bija Spānijas valdība, kas lūdza EESK izskatīt šo jautājumu un sniegt politiskus ieteikumus likumdevējiem un ES Padomes prezidentvalstij Spānijai. Komisijas priekšlikums, ar ko paredz reformēt banku krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas satvaru, ir paredzēts, lai noguldītāju un nodokļu maksātāju interesēs novērstu atlikušos riskus Eiropas banku nozarē, turpinātu banku savienības izveides pabeigšanu un stiprinātu ES vienoto tirgu.

"EESK atzīst, ka svarīga loma ir ātrumam, elastībai un sadarbībai, lai reaģētu uz banku krīzēm, vienlaikus aizsargājot noguldītājus un nodokļu maksātājus," teica EESK ziņotājs **Giuseppe Guerini**. "Komisijas priekšlikums ir solis ceļā uz banku savienības izveides pabeigšanu, un tam ir izšķiroša nozīme, lai panāktu ES finanšu sistēmas pilnīgu konsolidāciju un samazinātu tirgus sadrumstalotību."

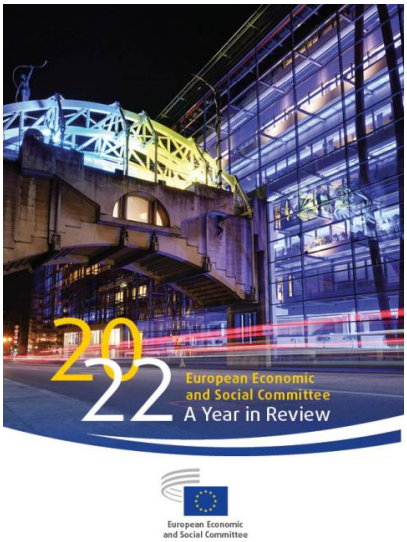
Savā atzinumā EESK uzskata, ka noguldījumu aizsardzības saskaņošanai un noregulējuma un maksātnespējas alternatīvu novērtēšanai ir izšķiroša nozīme noguldītāju interešu aizsardzībā un daudzveidīgās Eiropas banku ekosistēmas saglabāšanā. (tk)

EESK 65. gadsk?rtas svin?bas

1957. gadā tika izveidota Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, un tai tika piešķirtas konsultatīvas pilnvaras, lai ar saviem atzinumiem un plašu citu darbību klāstu Eiropas lēmējinstitūcijām paustu organizētas pilsoniskās sabiedrības redzējumu un bažas, tādējādi tuvinot ES tās iedzīvotājiem.

Gadu vēlāk – pirms 65 gadiem – notika Ekonomikas un sociālo lietu komitejas pirmā plenārsesija. Vairāk par EESK 65. gadadienu lasiet šeit: www.eesc.europa.eu/65.

Atskats uz 2022. gadu – klaj? ir n?cis m?su darb? bas p?rskats!

Ko mēs paveicām pagājušajā gadā? To varat uzzināt mūsu 2022. gada darbības pārskatā: atskats uz pagājušo gadu. Kādi bija ievērojamākie notikumi un svarīgākie temati pagājušajā gadā?

2022. gadu iezīmēja dramatiski notikumi. 2022. gada 24. februārī Krievija uzsāka neprovocētu karu pret Ukrainu. Šīs agresijas kontekstā EESK ar vairākiem atzinumiem, konferencēm un rezolūcijām ir atbalstījusi Ukrainas pilsonisko sabiedrību. Mēs atvērām savas telpas Ukrainas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas Briselē, nodrošinot tām drošu vietu, kur turpināt darbu un atbalstīt Ukrainas pilsonisko sabiedrību. EESK balva pilsoniskajai sabiedrībai tika piešķirta par iniciatīvām, kas palīdz karadarbības rezultātā cietušajiem civiliedzīvotājiem.

Reaģējot uz enerģijas cenu pieaugumu, EESK ierosināja visaptverošu pieeju enerģētikas pārkārtošanai, pamatojoties uz nepieciešamību pēc jauna enerģētikas modeļa un energoneatkarīgas ES. Lai gan ES joprojām cīnās ar Covid-19 pandēmijas sekām, investīcijas zaļajā un digitālajā pārveidē tagad ir svarīgākas nekā jebkad agrāk. Komiteja tādējādi ir atbalstījusi arī nacionālo atveseļošanas un noturības plānu īstenošanu un izpildi.

Ja vēlaties uzzināt vairāk, lejupielādējiet brošūru: https://www.eesc.europa.eu/lv/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review.

GRUPU JAUNUMI

Klimata diplom?tijai j?b?t ES ?rpolitikas pamatvirzienam

Sagatavojis EESK Darba devēju grupas priekšsēdētājs
Stefano Mallia

Šovasar meža ugunsgrēki plosās vairākās Dienvideiropas valstīs, iznīcinot mājas un piekrastes kūrortus un plašas meža teritorijas pārvēršot par melnu tuksnesi. Savukārt Slovēniju skāruši plūdi. Klimata katastrofas Eiropā nav jauna parādība, taču to intensitāte ir palielinājusies gan Eiropā, gan citviet. Nav šaubu, ka klimata pārmaiņu dēļ šīs parādības kļūst biežākas un ekstrēmākas.

Covid-19 pandēmijas, Ukrainā notiekošā kara un tā izraisītās enerģētikas krīzes dēļ Eiropā daļēji apsīkuši pūliņi ierobežot klimata pārmaiņas un nodrošināt patiešām zaļu pārkārtošanos.

Dažas dalībvalstis veic pasākumus, kas faktiski aizkavē pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā ieguves, vai pat iegulda līdzekļus jaunos šāda kurināmā ieguves veidos, lai apmierinātu savas vajadzības pēc enerģijas. Šāda rīcība raida mulsinošus vēstījumus ne tikai Eiropas iedzīvotājiem, bet arī trešām valstīm, kas to varētu izmantot, lai attaisnotu savas pārkārtošanās aizkavēšanu. Visas šīs norises var viennozīmīgi apdraudēt šogad paredzēto COP 28 samitu, kurā valstis paredzējušas panākt vienošanos par pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā, kas rada CO2 emisijas.

Tāpēc Eiropas Savienībai ir jāsaglabā saskaņota un konsekventa pieeja klimata politikas īstenošanai. Mums savi solījumi ir jāpilda! Nesen ES pastiprināja pūliņus, kas saistīti ar klimata diplomātiju, kuras panākumi lielā mērā atkarīgi gan no ES pieņemtajiem iekšējās klimata politikas lēmumiem, gan arī no Eiropas zaļā kursa efektīvas īstenošanas. Neraugoties uz jaunu ģeopolitisku problēmu rašanos, Eiropas Savienībai ir jāgūst dziļāks priekšstats par Eiropas zaļā kursa ģeopolitiskajiem aspektiem. Tāpēc ir vajadzīga jauna, pārdomāta un ticama stratēģija, kā ES klimata diplomātiju pielāgot pašreizējiem ģeopolitiskajiem apstākļiem.

Ko iesākt? EESK uzskata, ka vajadzētu papildināt klimata diplomātijas instrumentu kopumu ar jaunām iniciatīvām, kas dod iespēju ne tikai izvirzīt vērienīgākus mērķus klimata jomā, bet arī dalīties ar ES pieredzi un novērst ar klimatu saistītos riskus.

Lai klimata diplomātija darbotos, būtu jāizmanto tās daudzlīmeņu raksturs. Pilsoniskās sabiedrības diplomātijas tīkla izveide varētu būt sākuma punkts.

Virzoties tālāk, nedrīkstam kavēties, ja negribam pieļaut neatgriezenisku kaitējumu. Klimata diplomātija ir preventīva diplomātija. Tāpēc skaidrs, ka steidzami jāatjaunina klimata diplomātija, kam jākļūst par ES ārlietu un ārpolitikas pamatvirzienu.

Darba kopl?guma sl?gšanas sarunas, demokr?tija un nodarbin?t?bas n?kotne: 2023. gada vasaras beig?s apspriestie jaut?jumi

Sagatavojusi EESK Darba ņēmēju grupa

Neraugoties uz to, ka darba koplīguma slēgšanas sarunas Eiropā ir viens no ražošanas attiecību stūrakmeņiem, šajā jomā vērojamas ļoti lielas gan dalībvalstu, gan arī darba ņēmēju aptveres un aizsardzības līmeņa atšķirības.

Šīs sarunas ir daļa no sociālā dialoga, kas arī ir viena no ES Padomes prezidentvalsts Spānijas prioritātēm. Šajā jomā Darba ņēmēju grupa cieši sadarbojas ar Spānijas valdību, it īpaši pieņemot atzinumus "Zaļās koplīguma sarunas" un "Demokrātija darbavietā". Šie temati tiks apspriesti augsta līmeņa pasākumā par tēmu "Sociālais dialogs", ko prezidentvalsts Spānija 2023. gada 21. un 22. septembrī rīkos Santiago de Compostela.

Darba ņēmēju grupa 20. septembrī spriedīs par sociāla dialoga un darba koplīguma slēgšanas sarunu nozīmību, un pauž cerību, ka varēs labāk izprast darba koplīguma slēgšanas sarunu sarežģīto kopainu ES līmenī un gūt lielāku skaidrību par to, pasūtot pētījumu, par kura veikšanu tagad šeit līdz 8. septembrim var paust ieinteresētību.

Aizsarg?sim jauniešu pilsonisko sabiedr?bu un dosim tai iesp?jas

EESK Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa (PSO grupa) un Eiropas Jaunie federālisti (JEF Europe) jūlijā kopīgi organizēja jaunatnes semināru *"Jaunatne spiediena apstākļos — jauniešu pilsoniskās sabiedrības aizsardzība"*. Seminārs bija saistīts ar iepriekšējiem PSO grupas 2021. un 2022. gadā rīkotajiem tīmekļsemināriem par jauniešu pilsonisko līdzdalību.

Jauniešu un iestāžu pārstāvji, tostarp viesreferenti **Dr Sergey Lagodinsky** (Parlamenta deputāts, Zaļie/ALE), **Alessia Valentino** (Eiropas Komisijas juridiskā speciāliste) un **Christian Moos** (PSO grupas loceklis un ziņotājs gaidāmajam EESK atzinumam par demokrātijas aizsardzības tiesību aktu kopumu) seminārā pievērsās jauniešu pilsoniskās telpas tendencēm un konkrētiem pārkāpumiem visā Eiropā.

Pasākumā tika uzsvērts, ka valstu un Eiropas līmenī steidzami ir vajadzīgs koordinēts pilsoniskais dialogs, lielāks finansējums jaunatnes organizācijām un visu jauniešu iekļaujoša līdzdalība. Tika arī uzsvērts, ka ir vajadzīgi mehānismi aktīvistu aizsardzībai, jēgpilni turpmākie pasākumi pēc jaunatnes dialogiem un pasākumi, kas novērš aizvien lielākos ierobežojumus pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Neraugoties uz atšķirīgajām perspektīvām un to, ka nav universāla risinājuma, kā risināt problēmas visās dalībvalstīs, visi

runātāji un dalībnieki bija vienisprātis par to, ka steidzami nepieciešams aizsargāt jauniešu pilsonisko sabiedrību un dot tai iespējas, lai tā veicinātu demokrātijas dzīvotspēju.

Visi konferences secinājumi un ieteikumi ir atrodami: https://europa.eu/!DFFpPj

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

ES 2023. gada balva biolo?isk?s ražošanas jom?: EESK pazi?o fin?listus

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) ir gandarīta par to, ka var paziņot sadarbībā ar Eiropas Komisiju un citiem partneriem otro reizi piešķirtās ES balvas bioloģiskās ražošanas jomā finālistus visās kategorijās. Balvas mērķis ir atzinīgi novērtēt ES bioloģiskās vērtības radīšanas ķēdes izcilniekus. Visās kategorijās uzvarētājus paziņos 25. septembrī saistībā ar ES Bioproduktu dienu, kad notiks īpaša ceremonija, kurā piedalīsies ES lauksaimniecības komisārs Janusz Wojciechowski.

Tā kā bioloģiskā pārkārtošanās Eiropā paātrinās, vērojams, ka tiek īstenotas daudzas nozīmīgas rīcības. Izvērtēšanas sākotnējais posms ir beidzies, un pēc visu iesniegto dokumentu rūpīgas pārbaudes lepni paziņojam finālistus visās trīs kategorijās.

Finālisti alfabētiskā secībā:

1. **Labākais bioloģiskās pārtikas pārstrādes mazais vai vidējais uzņēmums (MVU)**
    - **Ekološka kmetija Kukenberger**, Slov?nija, piena produktu p?rstr?de.
    - **Fürstenhof GmbH**, V?cija, olu un m?jputnu ga?as p?rstr?de.
    - **The Merry Mill**, ?rija, galvenok?rt lipekli nesaturošu auzu un miltu p?rstr?de.

2. **Labākais bioloģiskās pārtikas mazumtirgotājs**
    - **Gut Wulkselde GmbH**, V?cija, veikals pašu saimniec?bas produktu p?rdošanai.
    - **NaturaSì Ariele Conegliano**, It?lija, viens no NaturaSì t?kla veikaliem.
    - **Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada**, Sp?nija, lauksaimnieku kooperat?va veikals.

3. **Labākais bioloģiskais restorāns / ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs**
    - **Biohotel St. Daniel**, Slov?nija, “biohotel” restor?ns.
    - **Luftburg - Kolariks Freizeitbetriebe GmbH**, Austrija, ?imen?m labv?l?gs restor?ns.
    - **Trnulja Country Estate**, Slov?nija, restor?ns lauku ?pašum?.

"EESK, balstoties uz pilsoniskās sabiedrības organizāciju tīklu, atkal izdevies piesaistīt kvalitatīvus pretendentus uz šīm balvām. Šie nozīmīgie projekti aptver visu bioloģiskās vērtības radīšanas ķēdi un skaidri liecina par to, ka jau reāli notiek praktiska pāreja uz ilgtspējīgākām un taisnīgākām pārtikas sistēmām. EESK Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētās nodaļas (NAT) priekšsēdētājs **Peter Schmidt** norādīja, ka tagad politikas veidotājiem ir jārada labvēlīgi apstākļi, lai šīs iniciatīvas būtu sekmīgas un tiktu pārņemtas dažādos reģionos."

Šādu izcilnieku apbalvošana bija viens no solījumiem Komisijas ierosinātajā Bioloģiskās ražošanas nozares attīstības rīcības plānā, un tās mērķis ir atzinīgi novērtēt izcilību visā bioloģiskās pārtikas ķēdē, sākot ar lauksaimniekiem un beidzot ar restorāniem. Apbalvot paredzēts labākos un novatoriskākos ES bioloģiskās vērtības radīšanas ķēdes dalībniekus, kuri sekmē centienus mazināt lauksaimniecības ietekmi uz klimatu un vidi un kuru darbība būs pozitīvs ieguldījums virzībā uz vērienīgajiem stratēģijas “No lauka līdz galdam” un bioloģiskās daudzveidības stratēģijas mērķiem.

Plašāka informācija par kandidātiem, izraudzīšanās kritērijiem un balvu kopumā ir pieejama ES balvas bioloģiskās ražošanas jomā tīmekļa vietnē un EESK tīmekļa vietnē. (ks)

EESK izsludina pieteikšanos uz balvu pilsoniskajai sabiedr?bai par darbu gar?g?s vesel?bas jom?

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) 14. reizi izsludina balvu pilsoniskajai sabiedrībai un aicina pieteikties pilsoniskās sabiedrības organizācijas, privātpersonas un privātus uzņēmumus, kas ir reģistrēti vai darbojas Eiropas Savienībā.

Izvēlēdamās **garīgo veselību** par šā gada tēmu, EESK atalgos radošus un inovatīvus bezpeļņas projektus, kas palīdz cilvēkiem ar garīgās veselības traucējumiem un rada labvēlīgu vidi viņu garīgajai labbūtībai gan individuālā līmenī, gan kolektīvi.

Tiks izraudzīti ne vairāk kā pieci uzvarētāji, kuriem kopumā piešķirs 50 000 EUR. **Pieteikšanās – līdz 2023. gada 30. septembra plkst. 10.00 (pēc Briseles laika).** Apbalvošanas ceremonija plānota EESK Pilsoniskās sabiedrības nedēļas laikā 2024. gada pavasarī.

Lai kvalificētos balvai, iniciatīvām un projektiem jātiek īstenotiem Eiropas Savienībā. To īstenošanai jābūt pabeigtai vai arī tiem joprojām jāturpinās. Lai varētu pretendēt uz balvu, projektiem jāaptver vismaz viens no tematiem, kas norādīti EESK 14. balvas pilsoniskajai sabiedrībai piešķiršanas noteikumos, kuri atrodami EESK īpašajā tīmekļa lapā.

Projekti cita starpā var koncentrēties uz psihosociālo risku profilaksi un to novēršanu darbā un veicināt atbalstošu kultūru darbavietā. Tie var pievērsties arī nelabvēlīgā situācijā esošu grupu un novecojošu iedzīvotāju garīgās veselības vajadzībām vai veicināt bērnu un pusaudžu garīgo labbūtību.

Uz balvu var pretendēt arī projekti, kas orientēti uz kopienas darbu, piemēram, vietējo kopienu spēcināšanu, kopienas iesaistes tīklu veidošanu un garīgajai veselībai labvēlīgas vides izveidi. Pieteikt var arī tādus tematus kā psihiskās veselības pratības uzlabošana un cīņa pret stigmatizāciju, kas bieži cilvēkus attur no palīdzības meklēšanas.

Ar balvu EESK vēlas godināt un izcelt nevalstisko organizāciju līdzšinējos centienus palīdzēt cilvēkiem, kuri saskaras ar garīgās veselības problēmām. Tās mērķis ir arī atbalstīt pašreizējos projektus un iedvesmot uz jauniem, tādējādi uzsverot ieguldījumu, ko šādi projekti var sniegt, lai ierobežotu šīs klusās epidēmijas uzliesmojumu Eiropas Savienībā.

EESK balvas pilsoniskajai sabiedrībai mērķis ir norādīt uz pilsoniskās sabiedrības izcili vērtīgo devumu Eiropas identitātes un pilsoniskuma veidošanā un kopējo Eiropas integrāciju stiprinošo vērtību popularizēšanā. Katru gadu balva ir veltīta citam tematam, kas Eiropas Savienībai ir īpaši svarīgs. Iepriekšējos gados ir bijuši tādi temati kā jaunatne un palīdzība Ukrainai, klimats un dzimumu līdztiesība. 2020. gadā EESK piešķīra vienreizēju Pilsoniskās solidaritātes balvu, kas bija veltīta cīņai pret Covid-19.

Lai pieteiktos, noklikšķiniet šeit. (ll)

Redakcija

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Š? izdevuma l?dzautori

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Koordinatores

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adrese

Eiropas Ekonomikas un soci?lo lietu komiteja
Jacques Delors ?ka, Rue Belliard 99, B-1040,
Bruxelles, Belgique
T?lr. (+32 2) 546 94 76
E-pasts: eescinfo@eesc.europa.eu

“EESK Info” izn?k devi?as reizes gad? EESK plen?rsesiju laik?. ?“EESK Info” ir pieejams 23 valod?s.
“EESK Info” nav ofici?la atskaite par EESK darb?bu. Ofici?l?s atskaites tiek public?tas Eiropas Savien?bas Ofici?laj? V?stnes? vai citos Komitejas izdevumos.
P?rpublic?šana ir at?auta ar atsauci uz “EESK Info” (saite ir nos?t?ma redaktoram).

09/2023